

Bilaga 3. Omfattning av färdtjänst och riksfärdtjänst

Ett regionalt trafikförsörjningsprogram ska innehålla en redovisning av omfattningen av trafik enligt lagen (1997:736) om färdtjänst och lagen (1997:735) om riksfärdtjänst och grunderna för prissättningen för resor med sådan trafik, i den mån uppgifter enligt dessa lagar har överlåtits till den regionala kollektivtrafikmyndigheten.

I Jämtlands län har kommunerna Berg, Bräcke, Härjedalen, Krokom, Ragunda och Åre uppdragit till regionala kollektivtrafikmyndigheten (RKM) att verkställa kommunens samtliga uppgifter avseende färdtjänstverksamhet, inklusive myndighetsutövning.

Definition färdtjänst och riksfärdtjänst

Färdtjänst

Färdtjänst är särskilt anordnade transporter för personer med funktionshinder och skall primärt betraktas som en del i det kollektiva trafiksystemet och ett komplement till linjetrafiken. Färdtjänst är till för de personer som på grund av ett funktionshinder har väsentliga svårigheter att resa med den allmänna kollektivtrafiken. Reglerna för färdtjänst finns i Lag om färdtjänst (1997:736).

Färdtjänst får anlitas av den som efter prövning fått tillstånd till det.

En kommun är enligt lagen skyldig att för sina innevånare anordna färdtjänst av god kvalitet inom egen kommun. En kommun har utöver sina skyldigheter även möjlighet att anordna färdtjänst i och mellan andra kommuner.

För de kommuner som uppdragit till RKM att verkställa kommunens samtliga uppgifter avseende färdtjänst tillämpas ett gemensamt regelverk, där färdtjänstområdet utgörs av hela Jämtlands län.

Att färdtjänstområdet utgörs av Jämtlands län istället för lagens miniminivå ”inom egen kommun” bidrar i hög grad till effektmålet om attraktiva kollektiva mobilitetslösningar som ökar den geografiska tillgängligheten för aktuella kommuners färdtjänstinnehavare.

Riksfärdtjänst

Riksfärdtjänst är en ersättningslag. Ingen skyldighet föreligger att anordna en resa utan endast att ge ersättning utöver normala reskostnader för personer som till följd av ett stort och varaktigt funktionshinder måste resa på ett särskilt kostsamt sätt.

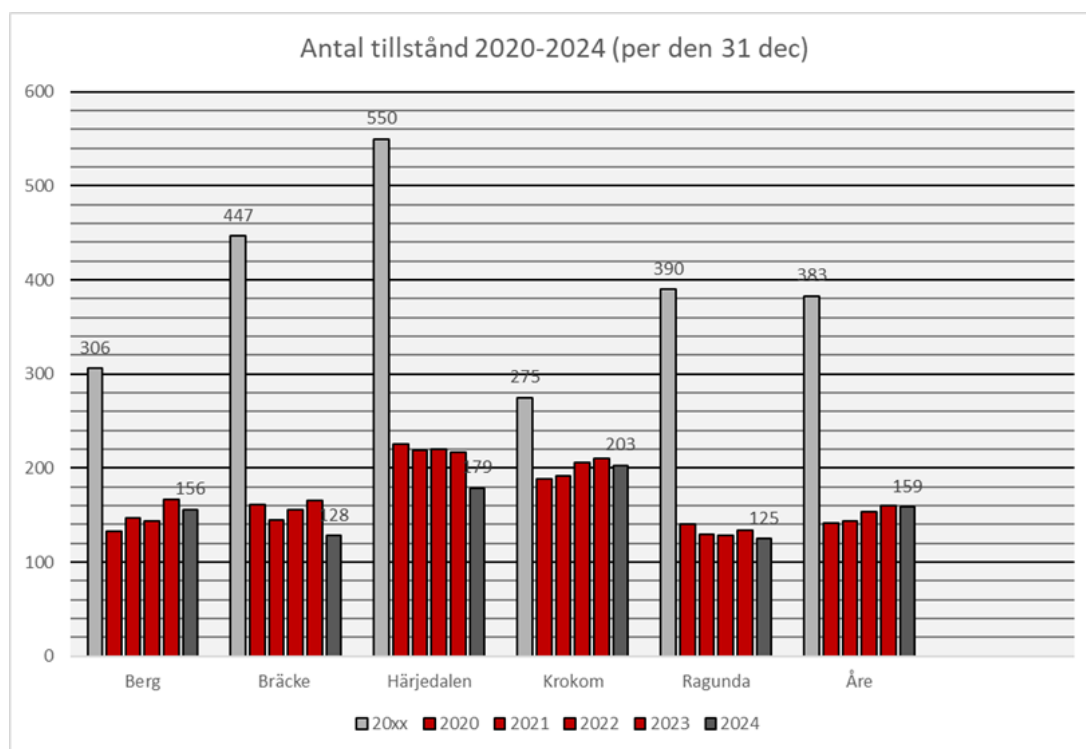
Med Riksfärdtjänst avses resor från en kommun till en annan kommun inom Sverige. För de kommuner som uppdragit till RKM att verkställa kommunens samtliga uppgifter avseende

Riksfärdtjänst avses resor med mål utanför Jämtlands län, detta då färdtjänstområdet utgörs av Jämtlands län.

Rätt till färdtjänst ger inte med automatik rätt till riksfärdtjänst, kraven för att beviljas riksfärdtjänst är högre. Resan anordnas i första hand med allmänna kommunikationer med ledsagare.

Antal färdtjänsttillstånd

I samband med att handläggning och myndighetsutövning för färdtjänst flyttade från kommuner till regionen skedde en markant minskning av antalet beviljade färdtjänsttillstånd, se figur 1 nedan. Vid 2024 års utgång fanns totalt 950 beviljade färdtjänsttillstånd i de sex aktuella kommunerna.

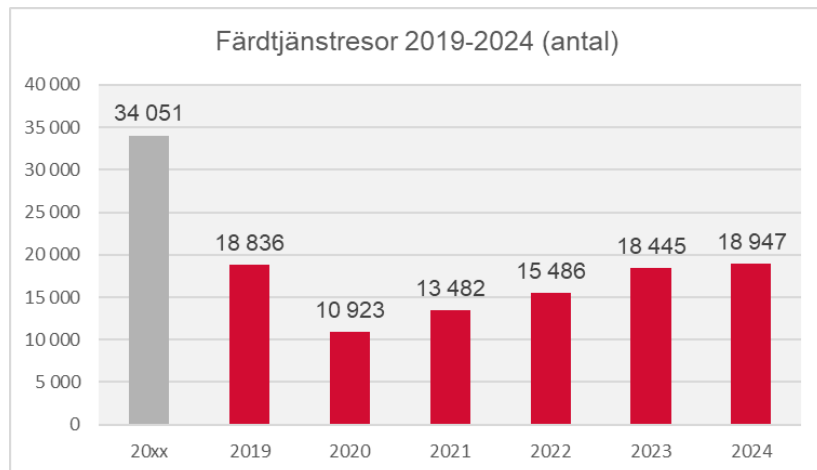
Figur 1 Antal färdtjänsttillstånd perioden 2020-2024 för de kommuner där Regionen tagit över handläggning och myndighetsutövning. Ljusgrå stapel (20xx) visar nivån när myndighetsutövningen överlämnades från respektive kommun.

Resor med färdtjänst och riksfärdtjänst

Färdtjänstresorna samordnas via en beställningscentral med andra samhällsbetalda resor som sjukresor och anropsstyrd allmän kollektivtrafik. Under 2024 uppgick samordningsvinsten på den rörliga delen av trafikkostnaden till 9,5 Mkr.

Under 2024 genomfördes 18 947 färdtjänstresor. Genomsnittlig reslängd var 17 km och resorna genomfördes i huvudsak dagtid på vardagar. Resandet bland de legitimerade varierar stort, i snitt har varje legitimerad rest 20 resor. Under 2024 uppgick antalet

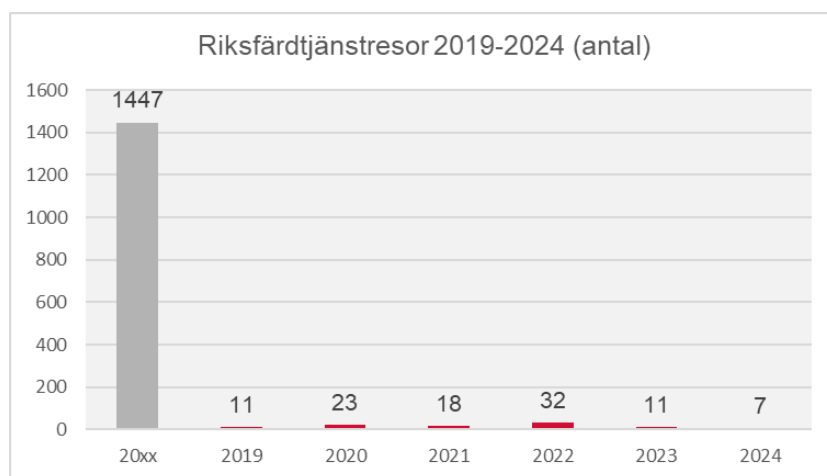
personkilometer till 331 203. Antalet beställda personkilometer har varit relativt konstant under senare år.

Figur 2 Antal färdtjänstresor perioden 2019–2024. Ljusgrå stapel (20xx) visar nivån när myndighetsutövningen överlämnades från respektive kommun.

Nöjdheten hos resenärerna mäts genom Svensk kollektivtrafiks kvalitetsundersökning Anbarö. Under 2024 gav 96% av resenärerna betyg 4 eller 5 på en femgradig skala när de fått betygsätta beställning och resa sammantaget, vilket placerar Länstrafiken i topp i landet. Rikssnittet år 2024 var på 91%.

Under 2024 genomfördes 7 riksfärdtjänstresor, vilket är en minskning jämfört med de senaste åren. Resorna genomfördes med flertalet färdstätt, allt från tåg med ledsagare till specialfordon. Att resandet har minskat beror dels på att behovet har minskat då de allmänna trafiklagen är mer tillgängliga, dels på en tydligare hänvisning till lagen och en striktare myndighetsutövning samt att kunder avled under pandemin.

Figur 3 Antal riksfärdtjänstresor perioden 2019–2024. Ljusgrå stapel (20xx) visar nivån när myndighetsutövningen överlämnades från respektive kommun.

Grunderna för prissättning

Region Jämtland Härjedalen och sex av länets kommuner fattade under 2024 beslut angående färdtjänsttaxan. Priset för en färdtjänstresa är avståndsberoende och baseras på hur lång resan är, med ett takpris för resor längre än 170 km. Taxan har framgent en årlig indexuppräknings. För riksfärdtjänst beslutas den så kallade egenavgiften av regeringen.